

Oynamıyorum

– F.Ç.Kabadayı · 04 Ekim 2011

OYUN VE OYUNCAK ÜZERİNE

Oyun ve oyuncağın önemini birlikte hatırlamaya ne dersiniz?

Oyun çocuğun işi, hayatı; yani çocuklar "Dur bir saat oyun oynayayım." demez, "Dur bir yemek yiyeyim," der. Onun bedensel, duygusal, zihinsel gelişimi için vazgeçilmezdir.

Oyun yöntemiyle çocuğunuza her şeyi öğretebilirsiniz, sevmediği alışkanlıkları bile değiştirebilirsiniz. Bildiğiniz çok oyun yoksa kendiniz oyun icat edin, bu yaratıcılık siz de var biliyorum. Ben üzerini değiştirmeyi sevmeyen oğlum için 'Hani nerdeymiş oğlumun elleri?' oyununu buldum. İnanın kendisi bile merak ediyor. Sayıları, kavramları, günleri aklınıza gelen her şeyi oyunla öğretmeyi deneyin inanın bu sandığınızdan daha kısa sürede gerçekleşecek.

Odasını toplamayı sevmiyor mu? Yaşını da düşünerek; "Ben elliye kadar sayana kadar bakalım kaç parça oyuncak toplayabileceksin, şu şarkı bitene kadar odanda ne gibi düzenlemeler yapabileceksin, her baktığımda düzenli bulursam hafta sonunda bakalım nasıl bir ödül kazanacaksın?" gibi cümlelerle bu işi halledebilirsiniz.

Her oyunun çocuğa mutlaka faydası vardır. Örneğin hepinizin bildiği bir oyunu ele alalım. Saklambaç. Bu oyunu oynayan çocuk, beden olarak hareket edeceği için büyük kas gelişimi desteklenir, arkadaşlarını ararken ya da saklanırken dikkatini toplamayı öğrenir. Kuralları olan bir oyun olduğundan kurallara uymayı öğrenir, sayı sayarken matematiği gelişir ve dil gelişimi desteklenir. Ve tabii ki sosyalleşmeyi öğrenirken eğlenir.

Oyuncak meselesine gelince; bir oyuncağı alırken sadece fiyatına bakmayın, çocuğa neler kazandıracığını düşünün. Sonra da çocuğa zararı olup olmayacağını; sivri kenarları var mı? Ağır mı? Boyası çıkar mı?

Gelişim de baştan ayağa ve içten dışa ilkesi vardır. Çocuk önce başına hâkim olmayı öğrenir, sonra kol ve bacaklarına, en son parmaklarına... Yani üç yaşında bir çocuğa küçük parçalı yapboz alırsanız yapamayabilir, fakat büyük parçalı Legolar gelişimini destekler. Kavramları, hayvanları öğreten, bir iki yıl kullanabileceği sağlam oyuncakları tercih edin, birkaç saat oynayarak oyalanacaklarını değil... Basit bir örnek verelim yine; direksiyon oyuncağını bilirsiniz. Plastiktir, çocuğa zarar vermez, düğmeleri vardır, basarken küçük kaslarını geliştirir, değişik melodiler çıkararak çocukta ritim duygusu oluşturur, mutlaka yürüyerek ya da koşarak oynayacağı için bedensel gelişimini destekler. Onu eline aldığı anda kendisini

şoför olarak düşüneceği için hayali oyunu öğrenir. Arkasına yolcu da aldıysa paylaşmayı, sosyalleşmeyi de öğrenirken eğlenir.

Bazen çocuğun oyuncasını kendisi seçmesine, bazen de alınan oyuncası kendisinin keşfetmesine izin verin. "Al bu araba, bak vuuu, vuuuuuuuu diyerek süreceksin," demek yerine "Nedir bu bakalım mı, neler yapabiliriz bununla?" diye sorarak düşünmeyi öğrenmesine, keşfetme mutluluğunu yaşamasına katkıda bulunabilirsiniz.

Çocuğunuza yaş seviyesinden düşük oyuncak almayın, üzerinde üç yaş ve üzeri yazan oyuncası dört yaşındaki çocuğa alırsanız faydasını göremezsiniz, ama tam tersini yaparsanız belki gelişimini hızlandırabilirsiniz.

Eskiden oyun hamuru yoktu, çamurla oynardık, parmaklarımız bu yüzden gelişti, şimdi hepsi hazır ama evde kendiniz de hazırlayabilirsiniz; biraz unun içine birkaç damla sıvı bulaşık deterjanı, bir kaşık tuz, istediğiniz renk toz duvar boyasını karıştırıp biraz su ile çocuğun eline yapışmayacak şekilde yoğurun. İlk aşamada rehberlik edebilirsiniz. "Bak ne güzel pasta yaptım, sepet yaptım, sen ne yapmak istersin?" diye sorarak oynamayı öğretebilirsiniz.

Geçenlerde üç arkadaş gezerken, birisi gördüğü bir oyuncası oğlum için almaya karar vermiş. Çocuk gelişimcinin oğluna tabanca alacak değil ya, renkleri sayıları öğreten kavram oyuncası almış. Tam ödeme yapacakken diğeri daha çabuk davranıp ödemiş. Soru şu; bu oyuncak hangi arkadaşımın hediyesi?

Oyun ve oyuncak konusu bitmez, bu özetin özeti. Sadece önemini hatırlatmak istedim. Ne kadar meşgul olursanız olun, çocuğunuzla oynamak için zaman ayırın. Ona değerli olduğunu hissettirin, mızıkçılık yapmayın.

Oyununu bitirmesi gerektiğinde beş dakika önceden haber verin. Birden bırakıp gelmesini beklemeyin.

Unutmayın oyun çocuğun hayatıdır ve ona "oynamıyorum," dersiniz, bunu "Senin hayatında ben yokum, başını çaresine bak," olarak algılayabilir, bu da onun güven gelişimini sarsar, benden söylemesi, gerisi size kalmış...

Ayrıca da "Ver bilyelerimi, annem kimseye verme," dedi gibi cümlesi kurmasına engel olun! Siz iyi bir ebeveyn iseniz...